

140. Az Erdélyi Magyar Hírügynökség jelentése a brassói munkás-zavargásokról és következményeiről. Brassó – Bukarest, 1987. november 15.

November 15-én, vasárnap, a helyhatósági (tanácsi) választások napján Brassóban több ezren tüntettek a Ceaușescu-rezsim ellen. A tömeg megrohmozta a helyi pártszékházat és a megyei tanácsházat, melyeket aztán feldúlt, az ott található pártfunkcionáriusokat pedig megverte. A tüntetők a város főterén összetaposták, majd széttépték a gyűlölt államfő portréit, az épületekre rendszerellenes jelszavakat festettek és betörték a város sétáló utcáján az üzletek kirakatait.

Az események előzményéhez tartozik, hogy a Steagul Roșu (Vörös Zászló) nevű brassói traktorgyár munkásai – november 14-én, szombaton – összetörték a vállalat több szerelő csarnokában a gépeket, tiltakozásul, mert az üzem vezetősége – a terv teljesítésének indokával – éjszakai műszakra tartotta vissza őket. A gyár dolgozói az elmúlt három hónapban nem kapták meg fizetésüket, illetve egyes részlegeken csak a bérek egy töredékét osztották ki. A nyár elején pedig közölték a munkásokkal, hogy racionalizálás miatt, 30–40 százalékukat a közeljövőben el fogják bocsátani.

15-én reggel hét órakor mintegy 300 munkást buszon szállítottak a szavazó helyre, egy közeli iskolába, ahol azok – felújítva előző napi tiltakozásukat – feldöntötték a szavazó cédulák számára felállított urnát és kövekkel bevették az iskola ablakait. Amikor egy tanárnő arra kérte őket, hogy ezt ne folytassák, mert következő nap a gyerekek megfagynak az amúgy is fűtetlen épületben, a 300 ember megindult a belváros felé. A tüntetők egy múlt századi román hazafias dalt, a *Deșteaptă-te române-t* énekelték, s mire beértek a városközpontba, számuk mintegy 3–4.000 főre duzzadt.

Jelentések szerint a párház biztonsági emberei már az első percekben értesítették Bukarestet, de tévesen mintegy 30.000 emberről számoltak be, s így a belügyminisztérium a hadsereget próbálta mozgósítani a tüntetés letörésére. Annál is inkább, mert a rendőrök nagy része a város különböző pontjain, illetve vidéken volt szétszórva, a választások zavartalan lebonyolítására ügyelve. De miután Bukarest értesült, hogy csak mintegy 3–4.000 ember vesz részt a tüntetésben, utasította a megyei rendőrséget, hogy a meglévő erőkkel avatkozzék be.

A helyszínre mintegy két óras késéssel megérkező pár száz rendőrtől a parancsnokság előzőleg elvette a löfegyvereket, nehogy azok a tüntetők kezébe kerüljenek. A tüntetés felszámolása vízágyúkkal és könnyfakasztó gránátokkal történt, és a mellékutcákba szorított tömeget, alig félóra alatt sikerült feloszlatni.

A biztonsági erők a várost azonnal hermetikusan lezárták. A hétfőn munkába induló vidéki ingázókat visszafordították, illetve ha erre már nem volt mód, akkor megfenyegették őket, nehogy információkat szolgáltatassanak az eseményekről, illetve a látottakról.

A letartóztatások reggel kezdődtek el. Ezzel kapcsolatban Brassó-szerzte két szélsőséges számot emlegetnek. Egyes vélemények szerint a letartóztatottak száma 90, más vélemények szerint e szám elérheti a 2.000-et. Megbízható bukaresti források szerint valószínűleg 400-an lehetnek, akiket hétfőn és a rákövetkező négy napon letartóztattak és Bukarestbe szállítottak, ahol azonnal brutálisan összeverték őket. Ugyanezen források és a családoktól nyert információk azt állítják, hogy a vádpontokban – egyelőre – nem szerepelnek politikai természetű kitételek. A legtöbbjüket „vandalizmussal” és „huliganizmussal” vádolják.

További jellemző adalék, hogy a tüntetésben többnyire románok vettek részt. Sok volt azonban a német nemzetiséghez tartozó is. Magyarok elenyészően kevesen voltak. Ugyanakkor a letartóztatottak között, számarányukat messze felülmúlva találni brassói németeket.

A városban egyébként azonnal megkezdődtek a helyreállítási munkálatok. Már a következő napon eltüntették a főtér házaira festett jelszavakat. A pártház homlokzatát két méteres magasságban újrameszelték. A kirakatok üvegtábláit is mindenütt pótolták. Az épületek – a pártház és a tanácsház – belsejében még folynak a munkálatok.

Brassóban jelenleg nyugalom uralkodik. November 15. óta nem volt áramszünet. Sőt az utcákat éjszaka is világítják, feltehetőleg biztonsági megfontolásból. Az üzletekben több dologhoz lehet hozzájutni mint a tüntetést megelőzően.

Brassóba egyébként megerősített securitatus alakulatok érkeztek, s a környék katonai egységeinél azóta is riadó van érvényben. A centrum egyes pontjain – így a Postavului utcában – még ma (azaz november 21-én) is vízágyú áll.

Az elmúlt tíz esztendőben Románia lakossága nem egyszer mutatta ki ellenszenvét a fennálló kormányzattal szemben. 1977-ben több mint 30.000 bányász tette le a munkát a Zsil völgyében.

1984-ben a Székelyföld szívében Sepsiszentgyörgyön robbantották fel a gyűlölt rendszer szimbólumaként ott felállított Mihai Viteazul szobrot.

1985-ben a Bánság német-sváb falvaiban került sor lázongásokra, a kényszerű termény betakarítás miatt.

1986-ban több mint egy tucat munkás sztrájknak lehettek tanúi egyes erdélyi városok, így Kolozsvár, Torda, és Erzsébetváros stb.

E folyamat egészébe illik és nyer igazából értelmet a mostani brassói tüntetés is. Meg nem erősített hírek szerint brassói vasutasok bejelentették: sztrájkolni fognak, ha záros határidőn belül nem engedik szabadon a tüntetés letartóztatottjait.

Erdélyi Magyar Hírügynökség, 1987/120. sz. jelentés.